

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "

Főszerkesztő:

Dr. VARGA LAJOS.

Felolós szerkesztő:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Egyes szám ára 4 fillér.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.

A kiegyezés.

Budapest, nov. 23.

(K. Sz.) Uj fordulat van a kiegyezés ügyében. A kormány egyetlen szakaszból álló törvény útján kéri becikkelyeztetni az egész komplexumot.

A terv megítélésénél az első szempont az alkotmányosság szempontja, a másik az, milyen hatása lesz a horvát obstrukcióra.

Az első szempont szerint senki nem találhat benne kifogást. Mindenütt a világon, idegen állammal kötött szerződések egységes egész gyanánt ítéltetnek meg. Semmiféle részletes szerződés nem változtat és nem változtathat a két kormány megállapodásain.

A két kormány megállapodásait a törvényhozás csak elvetheti, vagy elfogadhatja, ezt pedig megcselekedheti teljes szabadsággal egy felhatalmazási törvénnyel is, amelynek alapján akarja a kormány a szerződések tényleg életbeléptetni.

Igen érdekes a legutóbbi precedens, amelyre e terv tekintetében joggal hivatkozhatunk. Ott van az az autonóm vámtarifa, amelynek alapján a külföldi szerződéseket

életbeléptették és amelyet az előző kormányok léptettek életbe.

A mostani kormány első dolga volt a törvényhozástól törvényes felhatalmazást kérni a tényleges állapot fentartására. És ezt a tényt méltán tekintette akkor mindenki, a törvénytisztelet cselekedetének. Az a mostani kényszerhelyzet, amelyet a horvát obstrukció, az osztrák összekötetésekkel dicsekvő horvát obstrukció teremtett, megteremti a kiegyezési szerződések becikkelyezésének olyan formáját, amely Magyarországnak Ausztriával szemben való teljes állami és gazdasági önállóságát minden előző formulánál jobban kidomborítja.

A helyzet megítélésére nézve a másik szempont: a horvát obstrukció szempontja. Az egyparagrafusos törvény ezzel a lázadásokozta helyzettel végez, higgadtan, törvényesen, erőszakosság nélkül és teljesen. — Nincs benne kétség, hogy ugyanily könnyen teljesen és higgadt törvényességgel tudnak végezni minden olyan helyzettel, amelyet az a vakmerő támadás még produkált, vagy ezután produkálhat.

Nem végeztünk azonban még magával a lázadással. Azzal, hogy a legcinikusabb árulás, a legperfi-

debb hűtlenség, a saját törvényeink sáncai mögé bujva tüzelhet ellenünk. Ezt még nem intéztük el, ha a kiegyezést el is intéztük. Ezen még nem leszünk túl, ha a felhatalmazási törvényen túl is leszünk.

Aki nem is gondol prókatori fogásokra, holmi különös trukkákra, az is tisztában van azzal, hogy a cinikus lázadás folytatását sokáig nem lehet türni.

A törvény és az alkotmány tiszteletével magunknak tartozunk. De hogy lázadókat kesztyűs kézzel simogassunk, arra nem kötelez bennünket senki.

Az egyszakaszos törvény.

A képviselőház ülése.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, november 22.

Az ülés előtt ismét tanácskozás van Justh Gyulánál. Ott vannak Wekerle Sándor, Kossuth Ferenc és gróf Apponyi Albert.

Az előzőtől, amikor az ülés terembe megy, megkérdezik, igaz-e, hogy a függetlenségi pártkörből kilépett. Justh mosolyogva felel, hogy nem ő, hanem Justh György képviselő lépett ki a klubból.

Amikor, az ülés elején mindjárt, Wekerle miniszterelnök betértesztette a kiegyezésről

Az élet vasutja.

A „Debreczen” számára írta: **Kuthy Sándor.**

A földi útunk keskeny, szűk vaspálya
Es rajta testünk gyorsan elrobog,
Mig tart az élet ocsó szene, faja:
Halálra szánt, szomorú mozdonyok.

S nincsen megállás. Egy-egy pillanatra
Egy kedves arc úgy visszatartna még...
... S szágutdni kell lihegve, megszakadva
Mig ver a szív, e biborszínű fém.

S ha több bennünk a tűz, a sziklafényes
Az éjt bevilágító, szent, fenséges
Vén örök jól vigyáznak az utra.

Elszakítják, ki jön utánunk félre
— Csak a váltót fordítják kissé félre
... S ott fekszünk törve, tépve, összezúzva.

A bölcsesség tanítója.

Írta: **Wilde Oszkár.**

A „Debreczen” jogosított fordítása.

Gyermekkorában megtelt Isten megismerésével és mikor még csak serdületlen fiú volt, a szent férfiak és asszonyok, akik szülővárosában laktak, bámulattal teltek el bölcs beszédén.

Mikor felnőtt, megcsókolta szüleit egy napon és elhagyta őket, hogy világga menjen és a világnak Istenről beszéljen, mert

akkor sokan voltak, akik Istent nem ismerték, vagy rosszul ismerték, vagy hamis Isteneket imádtak, kik berkekben lakoznak.

Az ifju a nap felé fordította az arcát és ment mezitláb, amiut a szenteket látta menni, övén kis zsákokat hordott és egy cserép kulacsot.

Örömmel telve járta az országutat és szüntelen zengte Isten dicsőretét. Kis idő múlva idegen városokkal gazdag országba jutott. A városok közül néhány völgyben feküdt, mások nagy folyam partjain, a többi hegyeken.

Mindenik városban egy tanítványa akadt, aki követte és az Istennek megismerése elterjedt az országban. Számos nagy város megtért és a bálványtemplomok papjai hamarosan látják, hogy jövedelmük fele elmaradt.

És mégis minél több nép követte és minél nagyobb lett tanítványai száma, annál nagyobbra nőtt az ő fájdalma. Egy este kiment a városból, mely örmény vala és nagy tömeg követte. — Ő meg felment egy hegyre, leült egy kősziklára, mely a hegyen volt és tanítványai körülötte gyülekeztek, a néptömeg pedig a völgyben térdelt.

Lehajtotta arcát kezébe és sirt, így szólva lelkéhez:

— Miért telek el fájdalommal és bánattal?

És lelke felelt:

— Isten megtöltött téged az ő teljes ismeretével és te azt másoknak adtad oda.

A megfizethetetlen gyöngyöt megosztod és a varrás nélkül való ruhát felmetéled. Aki odaadja a bölcsességet, mely az övé, az önmagát rabolja meg. Olyanhoz hasonlít, aki kincseit tolvajnak adja oda. Vajjon Isten nem bölcsőbb-e nálad? Ki vagy te, hogy tudasz a bölcsességen, melyet Isten rád bízott?

Ő meg újra sirva fakadt, mert tudta, hogy lelke igazat mondott és hogy olyan volt, mint az, aki Istennek ruhájába kapaszkodik és hogy az ő hite elhagyta őt, mert mások ő benne hittek.

Igy szólt tehát magában:

— Nem akarok többé Istenről szólni. Az, aki odaadja a bölcsességet, mely az övé, önmagát rabolja meg.

Néhány év múlva jöttek tanítványai, leborultak és szóltak:

— Uram, beszélj nekünk Istenről, mert Istennek teljes ismerete senki másé rajtad kívül.

Ő meg felelt:

— Mindenről szölok nektek, ami az égből és a földön vagy, de Istenről nem fogok szólni!

Ekkor ők haragra gerjedtek és mondták:

— Elvezettél bennünket a pusztaságba, hogy hallgassunk téged, vajjon éhen küldesz-e haza minket?

Ő meg felelt:

— Nem fogok nektek Istenről beszélni. A tömeg erre morogni kezdett és szólt:

— Elvezettél bennünket a pusztaságba

szóló egyszakaszos törvényjavaslatot, a baloldali közepén több függetlenségi képviselő meglehetősen hangosan adott kifejezést elégedettségének. Kossuth Ferenc csakhamar odament a békétlenkedő csoporthoz. Szabó István, Kovács Ernő, Eitner Zsigmond, Muzsa Gyula, Rajk Aladár és mások voltak jelen. Kossuth hosszasan magyarázta nekik, hogy a horvát obstrukció ellen okvetlenül kell tenni valamit. Bozóky Árpád és más disszidensek hevesen tiltakoztak a törvény ellen. Az egyik kormánypárti azonban ezt mondotta nekik:

— Nem is a horvátok, hanem ti tesztek tönkre a függetlenségi pártot.

Később, amikor a csoport már oszlófélben volt, Josipovich miniszter ment oda és magyarázta a disszidenseknek a horvát helyzetet.

Az egyszakaszos javaslat.

Wekerle miniszterelnök javaslatának teljes szövege a következő:

Törvényjavaslat az Ausztriával kötött némely gazdasági és pénzügyi megegyezés jóváhagyásáról.

A kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyok szabályozása iránt, a kétszeres megadóztatások elkerülése, valamint az egyes adók körébe tartozó némely más ügy iránt az államadósságok után a magyar szent korona országai által vállalt évi járulékra vonatkozó pótegyezmény iránt a magyar szent korona országai és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok, illetőleg ezek kormányai között 1907. évi október 8-án kötött szerződés, illetőleg egyezmény és pótegyezmény, nemkülönben a vasúti üzletrendtartás hatályának további fenntartásáról, valamint a mustra és mintaelhalom idiglenes szabályozásáról, a gőzhajózási szállítás használatát után járó adónak megszüntetéséről szóló és 1907. október 16-án a képviselőház elé terjesztett 587. és 589. számú törvényjavaslatokban foglalt határozmányok jóváhagyatnak és felhatalmaztatik a kormány, hogy azokat 1908. évi január 1-től kezdve hatályba léptethesse az alatti feltétel alatt, hogy a jelen törvényvel jóváhagyott szerződés, egyezmény s illetőleg pótegyezmény iránt egyidejűleg a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és országokban is megfelelő azonos jogszabályok emelkednek törvényerőre, nemkülönben, hogy ugyanott a határvámjövendelmeknek a fentelől megjelölt szerződés tartama alatt a közösi kiadásokra való fordítása iránt törvényes intézkedés tételik, felhatalmaztatván egyben a minisztérium, hogy a szerződés tartama alatt a határvámjövend-

delmet szintén a közösi kiadásokra fordíthassa.

Budapest, 1907. évi nov. 22.

Wekerle Sándor s. k.
m. kir. miniszterelnök.

Az ülés lefolyása a következő volt:

Horvátok obstrukciója.

Justh Gyula elnököl az ülésen. A jegyzőkönyv hitelesítése után bejelent, hogy Justh György bizottsági tagsági helyéről lemondott.

Wekerle Sándor miniszterelnök bejelent az Ausztriával való megegyezésről szóló törvényjavaslatot, kérve annak bizottsághoz való utasítását. (Helyeslés és ellentmondások.)

Elnök: A javaslat ki fog nyomtatatni és a képviselői urak között szétosztatni.

Következik az autonóm vámtarifa 14-ik cikke tárgyalásának folytatása.

Lorkovics Iván, Surmin György, Magdics Péter, Novoszel Mátvás, Modruzsán Gusztáv zavartalanul mondják el végtelen horvát beszédeiket.

Modruzsán kapta az első elnöki figyelmeztelést:

— Kérem a képviselő urat, ne méltóztassék beszédét olvasni.

Modruzsán rögtön befejezvé a beszédét, azután következik.

Cserovác István horvát szónoklata. Ezután Popovics Dusan beszél a javaslat ellen.

Vinkovics Rázsó, Babics-Gyalszki Lujba, Zagorác István, és Supilo Ferenc beszélnek ezután, majd Mazurancics Bogoszláv, mindnyáján a tizennegyedik szakaszhoz.

Egyház és iskola.

Tanitók az egyházkerület elnökségénél.

A tanitók tisztelegése.

— november 23.

(Saját tudósítónktól.) Az új szinatti törvény szerint a mostani alkalmattal jelentek meg az egyházkerületi gyűlésen először a kerületi tanitóságnak a gyűlékezettek által választott képviselői névszerint: Simon Károly hadházi, Csurka István debreceni, Farkas Imre mezőtúri és Dobó Sándor hajduböszörményi tanitók.

Gróf Degenfeld József főgondnok elnöki megnyitójában üdvözölte a megválasztottakat,

— Miért szánakozol hát rajtam?

— Azért szánakozom rajtad, — felelt a remete — mert nem bírod Istennek megismerését, ami a világ minden biboránál becsebb.

— Es ez a tiéd? — kérdezte az ifju közelebb lépve.

— Egykor igen, — felelt a remete — enyim volt, de balgaságomban szétosztottam mások között. De ami megmaradt, az is becsebb minden bibornál.

Az ifju haramia erre eldobta a bibort, gyöngyöt és kardot rántva kiáltotta:

— Tustént add ide Istennek ismeretét, mert megöllek. Miért ne öljem meg azt, aki olyan kincset őriz, mely az enyemnél is nagyobb.

A remete kitérte karjait és szólt: — Öljd meg, ha kedved van, de nem adok neked Isten ismeretéből.

A haramia letérdel, könyörgött, de a remete hajtatlan maradt. Ekkor a haramia így szólt:

— Legyen, amint kívánod. Én most elmegyek a Hét Búnok városába, ahol biboromert gyönyört és örömet adnak nekem. Es összemarkolva kincsemet, elsietett.

A remete rákiáltott, utánna futott, három napon át követte a haramiát és hasztalan kergette, hogy forduljon vissza és ne menjen a Hét Búnok városába.

akik tegnap reggel gyűlés előtt tisztelegtek az elnökség névszerint Gróf Degenfeld József főgondnok és Dávidházy János h. püspök esperes előtt. Itt Simon Károly tolmácsolta választott társai nevében is a főgondnoki megnyitóban kifejezett üdvözlét a köszönetet s szép szavakban tolmácsolta azon érzelmeiket, mely a tanitóságot e törvény életbe léptetése alkalmával áthatják, jelezte azon irányt, melyet követni fognak s kérte az elnökség jóindulatu támogatását.

A beszédre Gróf Degenfeld főgondnok a legnagyobb szíveséggel és jóindulattal válaszolt, örömet fejezve ki a választás felett és biztosította a tanító kerületi képviselőket, hogy az elnökség minden tekintetben egyenlő jogu tagjainak tekinti őket a közgyűlés többi tagjaival.

Gróf Degenfeldet beszéde végzetével zajos óvációkban részesítették. A tisztelegés ezután véget ért.

A ref. egyház faszegélye. A ref. presbyterium átiratot intézett a városához, melyben aziránt folyamodik, hogy a város a fűtőanyag segélyt, mely eddig 42 öl fa volt emelje fel 62 öltre. A kérelmet véleményadás végett kiadták Roncsik Lajos főszámvevőnek.

A debreceni iparos továbbképző tanfolyam ma este 7-9 óráig a következő előadást tartja: IV. sz. tanterem. Fogalmazás, az iparigazolvány s az ezzel kapcsolatos okiratok, utlevél.

A róm. kath. egyház fellebezése. Annak idején megirtuk volt, hogy a róm. kath. egyház az iránt folyamodott a városához, hogy templomának megrongált tetőzetét kegyuraságánál fogva javíttassa ki a város. A tanács azonban a kérelmet elutasította s az egyház-bizottság fellebezést adott be a határozat ellen a közigazgatási bizottsághoz.

Az egyházkerület közgyűlése.

Ismét a szekularizáció.

Utolsó nap.

— november 23.

(Saját tudósítónktól.) Tegnap folytatta és fejezte be a tiszántuli ev. ref. egyházkerület őszi közgyűlését. A tegnapi befejező tárgyalások iránt nagyon csekély érdeklődés nyilvánult meg s ennek tulajdonítható, hogy dacára annak, hogy a szekularizáció kérdése ismét felszínre került, ezt levették a napirendről, miután a megjelent közgyűlési tagok csekély száma a hozandó határozatnak úgy sem adhatta volna a megkívánható komolyságot és erkölcsi erőt. Nagyobb viták sem fejlődtek ki a tegnapi gyűlésen. A fő vitavezérek, mint gróf Tisza, György Endre stb. már nem voltak jelen, így a gyűlés meglehetősen sima lefolyású volt. Egyébként a tegnapi nappal befejezést nyert a háromnapos, országos fontosságú határozathozatalaiban bővelkedő közgyűlés.

Részletes tudósításunk a következő:

Államsegélyek és kisebb ügyek.

A tegnapi gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után a rendkívüli államsegély iránt beadott kérvényeket veszik tárgyalás alá. Az előterjesztés szerint 33 egyház összesen 27,727 korona segélyt kér. Az előadó határozati javaslata a beadott folyamodások nagyrészenek támogatását ajánlja a közgyűlés figyelmébe. A közgyűlés elfogadja a határozati javaslatot.

A püspök megkereste a kereskedelmi

és nem adsz nekünk táplálékot. Szólj nekünk Istenről és ez elegendő lesz nekünk.

— Ő azonban egy szót sem válaszolt többé.

Tanítványai erre nagy szomorúsággal továbbmentek és a tömeg hazavonult. Sokan meghaltak utközben.

Mikor egyedül maradt, felkelt, a hold felé fordította arcát és hét hónapon keresztül vándorolt, senkihez sem szólt, senkinek választ nem adott. A hetedik hó végén a sivatagba tért, hol egy barlangot talált, melyet megtett lakóhelyének és sásból ágyat készített magának. Remete lett és minden órában dicsérte az urat, mert megengedte, hogy róla némi ismerést megtarthasson.

Amint a remete egy este a barlangja előtt ült, szép fiatal embert pillantott meg, aki hitvány életet élt. Minden este arra ment az ifju üres kezekkel és minden reggel arra jött vissza, kezei tele voltak biborral és gyöngyökkel, mert haramia volt, aki a kalmárok karavánjait fosztogatta.

Egy reggel, mikor az ifju kincsel megvakodva ismét arra ment, megállt és így szólt haragosan a remetéhez:

— Miért nézel úgy rám ha én erre megyek!

Soha ember még így nem nézett rám. A remete erre megszólalt:

— Amit szemcimbem látsz, az számalom.

Az ifju felkacagott:

— Van biborom, gyöngyöm, neked pe-

minisztert, hogy az egyházkerületi közgyűlés tagjainak kedvezményes vasuti jegyet adjon. A miniszter jóindulattal fogadta az ügyet s ezért a püspök felszólítja a közgyűlés tagjait, hogy a közgyűlésre való utazások előtt a miniszterhez beadandó kérvényt hozzá hitelesítés végett beterjesszék.

A közoktatásügyi miniszter leiratban kötelezi az egyházokozségeket, hogy az anyakönyvi bejegyzéseket kötelezően bélyegezzék fel. Tudomásul veszik.

Tudomásul vették az egyházmegyei tanácsbírák számának megállapítása iránt tett jelentést, illetve elfogadták az erre vonatkozó javaslatot.

Érdekesebb ezen ügyek között a felsőszabolcsi egyházmegye indítványa, mely azt javasolja az egyházmegyének, hogy a hatósága alatt álló külföldi lelkészekről készítsen névjegyzéket.

A szekularizáció.

Ezután Diosdi József előadó felolvasta a felsőszabolcsi egyházmegye felterjesztését a főpapi és káptalani javak ellen. Kéri az egyházmegye a közgyűlés, hogy intézzen kérdést az országgyűléshez, hogy mily álláspontot foglal el a papi javaknak állam általi megváltása tárgyában. Az előadói javaslat ily formában és ezidőszertől időszerűtlennek mondja a felterjesztést és kéri az ügy napirendről való levételét.

Görömbey Péter szólott legelőbb az ügyhöz. Sokkalta fontosabb ez a kérdés, semmint olyan könnyedén napirendre lehetesen térni felette. Követelni kell, hogy a kormány legalább azokat a papi vagyonokat vegye vissza, melyek határozottan állami eredetűek. Több ízben tárgyalta már ugyanez a kerületi gyűlés a 80-as években, amikor is követelték érelyesen, hogy az országgyűlés hajtsa végre az 1848. évi XX. törvényekkel. Itt van most újra az alkalom, hogy az eljuttatott fonalat felvegyék és ismételen érelyesen követeljék a szekularizációt, amit különben most erősen aktuálisnak tartanak. Ezen ügyben megindult hatalmas áramlat. Az előadói javaslattal szemben azt indítványozza, hogy a közgyűlés az egyházmegye feliratát pártolól terjessze fel a konventhez, amely magáévá tegye az ügyet és az országgyűléshez írjon fel, hogy a szekularizáció kérdését véglegesen oldja meg.

Baltház Dezső nem tartja helyénvalónak, hogy ez a kérdés, bármily egyházi gyűlésen hivatalos pertraktáció tárgya legyen. Bár szíves örömmel hallotta az előtte szóló szavait, de nem bocsájtókna most és ezen gyűlésen az ügy tárgyalásába, mely sokkalta fontosabb is, semminthogy gyér hallgatóság előtt, a közgyűlés harmadik napján tárgyalassék. Nézete szerint nem lenne célszerű, ha egyházi hatóságok foglalnának állást ebben a kérdésben, mert ennek társadalmi és politikai átalakulása utján kell végbemenni. Emiatt s azért, hogy kevés tag van jelen, indítványozza, hogy térjenek napirendre az ügy felett.

Biky Károly esperes nagyon is fontosnak tartja ezt a kérdést és nem egyezik az előtte felszólalóval felfogása abban, hogy e felett egyszerűen napirendre térjen a közgyűlés. Nem lehet már elhagyni azért sem, mert ezt tárgyalta a tiszántúli egyházkerület és más egyházi faktor is. Mivel az összes felekezeteit érdekli a kérdés, állást kell foglalni ennek az egyházkerületnek is. Abban megegyezik az előtte szólóval, hogy ilyen kevés tag előtt nem lehet ezt a fontos kérdést tárgyalni. Indítványozza, hogy halasszák el a döntést és a jövő egyházkerületi közgyűlésre tűzzék ki.

F. Varga Lajos szól még a kérdésben, mely után a közgyűlés kimondotta, hogy az előadói javaslattal szemben Biky Károly javaslatát fogadja el, így az ügyet a jövő tavaszi gyűlés napirendjére tűzte ki.

Több apróbb ügy elintézése után az elnök megköszönné a tagok érdeklődését s kitartását, a gyűlést berekesztette.

Délután adásvételi, majd bírósági ügyeket tárgyaltak, mire a háromnapos közgyűlés befejezést nyert.

Városháza és vármegye.

Tárgyalás a kulturpalotáról. Megírtuk volt lapunkban, hogy a város átiratot intézett a ref. presbiteriumhoz, hogy a kulturpalota számára engedjen át a városnak az egyház az Egyház-téren levő alkalmas telkei közül. A presbiterium tegnap értesítette a várost, hogy a kulturpalota részére átengedendő telkek feletti tárgyalásra Simonffy Imre és Kiss Albert elnököket, Vecsey Imre, Márton Imre, Juhász Ignác, Kazinczy Gábor és Péncs Gábor presbitereket küldte ki a maga részéről.

Jóváhagyott nyomdai szabályrendelet. A városi tanács a városi könyvnyomda vállalat kezeléséről alkotott szabályrendeletét jóváhagyás végett felküldte a belügyminisztériumba. A belügyminiszter az új szabályrendeletet jóváhagyta, amiről tegnap leiratban értesítette a város közönségét. A szabályrendelet 1908 január 1-én fog életbe lépni.

A vármegyei függetlenségi párt zászlaja. A vármegyei függetlenségi párt díszes zászlót készítet magának, melyet fényes ünnepek keretében fog felavatni. A zászlóanyai tisztségre egy közviszteleben álló urnát, Veszprémy István a vármegyei függetlenségi párt elnökének nejét kéri fel. A felkérésre Kovács Gyula alispán vezetése alatt egy tíz tagú küldöttség fog Hadháza utazni.

Közigazgatási bejárás. A sámsomi vasut a műhelytelepről összekötő vágány műtanrendőri bejárása e hó 25-én délután fél 3 órakor lesz. A műtanrendőri bejárás a város feleiről jelen lesz Vecsey Imre főjegyző, Magoss György dr. főügyész és Aczél Géza főmérnök.

Szabályrendelet gazdasági cseléd-lakásról. Már több ízben megtörtént, hogy idegen törvényhatóságok egy vagy más szabályrendelet megküldéséért írtak át Debrecen városához, de a város nem teljesítette a kérelmet, mert bár legtöbb esetben megvan a szabályrendelet, de nincs kinyomtatva, mivel a szervezési szabályzatba akarják beilleszteni s addig nem adják nyomtatás alá, amíg a szervezési szabályzat készen nem lesz. Legutóbb Ugoesa vármegye kérte a várost, hogy a gazdasági cseléd-lakásokról szóló szabályrendeletét küldje meg neki, de a város nem tehet eleget a kérelemnek, mivel a szabályrendelet még nincs kész.

Járványos betegségek.

Hajduböszörmény veszedelme.

A debreceni tifusz.

— november 23.

(Saját tudósítónktól.) Az egészségügyi viszonyok megyeszerte a lehető legrosszabbak. A megye majdnem minden nagyobb városában, községében többé-kevésbé erősen garázdálkodnak a járványos vagy fertőző betegségek.

Ilyen Debrecenben a tifusz, a mely még mindig lappang, különösen a külsőségeken és a kertészekben. Az utóbbi napok alatt mintha jobban pusztitana ez a veszedelmes betegség, aminek az oka a köztisztaság hiányában van. Tegnap újabb három betegedést és egy halálesetet jelentettek be. A Nagy József-féle telepen halt el Nyiri Sándor nevű 12 éves fiúcska. Ebben a hónapban ez

már a hatodik tifusz következtében történt halálozás.

Nem szerencsésebb ebben az irányban a szomszédos Hajduböszörmény sem. Ottan járványszerűleg lépett fel egymásután a kanyaró, toroklob, hasihagymáz, szamarhurut, bárányhimlő és vörheny.

Ezekben a betegségekben eddig harminchárman haltak meg és az orvosok mintegy 50 beteget jelentettek be.

Az említett betegségek közül leginkább a szamarhurut pusztít, mely betegségben 193-at jelentettek be, köztük 18 halálesettel. Losonczy Almos dr. vármegyei főorvos a tömeges megbetegedések megállítására mindent elkövet.

Irodalom.

(Valyi Nagy Gusztáv versei. A tragikus módon, oly korán elhunyt kedves debreceni poéta apátlanul hátramaradt költeményei karácsonyra díszes kötetben fognak megjelenni. Szerető poétatársai tegnap Szavay Gyula hívására összejöttek s megszámlolván a gyűjtés eredményét, elhatározták, hogy kiadják karácsonyra a költeményes kötetet szép modern kiadásban, szerző arcképével. A kiadás remélhető tiszta jövedelmét pedig arra fordítják, hogy Valyi Nagy Gusztáv porai felé köveket állítsanak. Eddig összesen előfizetéként és másféle címen 804 kor. gyűlt egybe, mely takarékpénztárban kamatozik. Ez az összeg azonban körülbelül a nyomdai költséget fedezi. Szükséges volna tehát az előfizetők gyűjtését folytatni s másrészt a síremlékre külön is gyűjteni. A kegyelet munkájában testvériesen faradó tíz debreceni poéta most kérelmet intéz Debrecen városához és a Csokonai-körhöz, hogy nemes tradíciókhoz híven, vegyék jóindulatukba az ügyet. Emellett felkéri a bizottság az ivartókat, hogy amennyiben még be nem számoltak gyűjtéseikről, szíveskedjenek beszámolni s az ivateket és a pénzt Szavay Gyulához beküldeni.)

(Dismű az ifjúságnak. Igen szép kiállítású és becses tartalmu diszmunka jelent meg a Légrady testvérek kiadásában „Tengereken innen és tengereken túl” címmel. Eben a nagy 350 oldalra terjedő könyvben a szerző Donászy D. Ferenc, a képzelethez és az értelemhez egyaránt szóló természeti képeket ad, művészi illusztrációk kapcsán. A szülők az 6 gyermekeiknek aligha adhatnak szebb és értékesebb karácsonyi ajándékot, mint ez a munka, amely az állatok világából nyújt mesterin megírt rajzokat. A diszműhöz 6 színnyomatu és 8 fekete melléklet van csatolva azonkívül, hogy az érdekes szöveget negyvenegy kép illusztrálja. Ez a munka az idei karácsonyi könyvpiacnak egyik legbecsesebb műve s azt hisszük, hogy nagy elterjedésben lesz része. — Ára 7 korona. A diszmunka minden könyvkereskedésben kapható.)

Budapesti kalandok.

Egy berlini rézműves élménye.

A három Rózsika.

(Saját tudósítónktól.) Egy öreg jómódú berlini rézműves, Schmidt József üzletileg Bécsben járt a múlt héten. Amikor az ügyeit elvégezte, arra gondolt, hogy jó volna egy kicsit kirugni a hámból.

Valaki azt a jó tanácsot adta neki, hogy menjen Budapestre, ott igazán pompásan fogja magát érezni.

— Sehol a világon nem multhat olyan jól az ember, mint a magyarok fővárosában.

Schmidt bácsinak felvillant a két szeme erre a biztatásra.

— Elmegyek, elmegyek, okvetlenül megnézem a magyarok szép fővárosát.

El is ment tegnap és a Kerepesi-uton járva, akadt is neki azonnal kalandja.

Megelégedetten dörzsölte a kezét, amikor a jóképű és csinosan öltözött hölgy az oldalán tipegett. Beült egy kávéházba és itt sörözgettek egy ideig.

A kávéház is tetszett neki, a forgalmas ut utcai vidámsága, a mozik, a mulatók, a színházak látása egészen elkábitotta.

Kis gyermekem, — szölt enyelegve a nőhöz. Nem tudok betelni a ti gyönyörűséges Budapestetekkel. Ha van egy ismerősöd, hozd azt is közeink, mulassunk harmasban.

A nő legott felhajsolt egy másik hölgyet, akit az utcán talált egy leány társaságában. Az is velük ment. A három nő között pompásaa érezte Schmidt magát és hogy intímebbé tegye a mulatságot, a kávéházi dártdót áttette a „Szarvas“-szálloda egyik szobájába.

A tivornya jóval éjfélutánig tartott. Akkor az öreg bácsi elaludt. Reggel fölkel és nem találta már ott a nőket. A tárcájában sem talált 108 korona készpénzt.

A mulatságot egy kissé drágálta a német és foljlesztést tett a rendőrségen. A nyomozást pedig ő maga is elősegítette azzal, hogy a Rákócy-uton megpillantotta az egyik nőt, akit a közeli rendőrnök átadott.

A leány, Dörnyei Róza faeér cseléd, beismerte a lopást. Megmondta, hogy tettestársai Kovács Róza és Keszeg Róza voltak. A pénzt széjjelostották.

A nőket a rendőrség letartóztatta.

Színház.

MŰSOR:

Szombaton: Bolond Istók, színjáték, ujdonság, B bérlet.

Vasárnap délután: Ember tragédiája, drámai költemény, A bérlet.

Vasárnap este: Bolond Istók, színjáték, kis bérlet.

* **Az Ember tragédiája** tegnap is szép számu közönség előtt került színre, ezuttal Éva szerepében *Jeszenskyné* Irénnel. Az igazgatóság ugyanis kettős szereposztás mellett tanította be a darabot, ami sok félreértésekre adott okot. Konstatáljuk, hogy a mint *Lukács* Juliska sok művészettel, játszottta Éva hatalmas műszerepének egyes jeleneteit, úgy *Jeszenskyné* Irénnek is voltak sikerült jelenetei. Így a *Vérengző* kereszt jelenetben nagyon tetszett. A legközelebbi előadáson Évát ismét *Lukács* Juliska játssza. A forradalmi jelenetet tegnap este is megismételtette a közönség.

* **Bolond Istók premierje.** Ma este kerül színre először *Szemere György* kitűnő vigjátéka *Bolond Istók*. Napok óta nagy buzgósággal folynak a darab próbái s az igazgatóság minden tekintetben kifogástalan előadásban akarja színre hozni a darabot, amely iránt már tárgyánál fogva is nagy az érdeklődés. Az előadás főbb szereplői: *Terneyi Lajos*, *Szakács Andor*, *Polgár Sándor*, *Tallian László*, *Bérecy Ernő*, *Szabó Irma*, *Hahnel Aranka*.

* **Vasárnapi előadások.** Holnap vasárnap két előadás lesz. Délután mérsékelt helyárrakkal ismét *Az ember tragédiája* kerül színre. A gyönyörűen kiállított darab e heti előadásai olyan zsufolt házak előtt folytak le, hogy ebből ítélve vasárnap délután is nagy közönség fog gyönyörködni *Madách* örök becsü művében.

Nincs munka Amerikában!

A magyar munkások visszavándorolnak.

Kormányunk gondoskodása.

— november 23.

(Saját tudósítónktól.) Sötét és kegyetlen hírt hozott hozzánk a táviró. És ebben a hirben a legborzasztóbb az, hogy igaz, halálos bizonyossággal igaz. Amerika visszaveri a gyáraiban robotoló idegen munkásokat, akik ezerszámra maradnak kenyér nélkül és kénytelenek újra kezükbe venni a vándorbotot s visszavándorolni ó hazájukba a legkétségbeejtőbb nyomorúság karjai közé. Ezek között a halomszámra elbocsátott amerikai munkások között szerepelnek első sorban a Magyarországból kivándorolt magyar munkások, kik a dollárok meseszerű hazájából az éh-halál bizonyossága elől megkezdtek a menekülést vissza az elhagyott hazába.

A nyomorúságnak borzasztó perspektíváját tárja elénk ez a hazoözönlés.

A létért való küzdelem megkönnyítése elvitte véreinknek nagy seregét az új világ csodaszerű eldorodójába és ime a dollárok hazája elüldözte magából a királyi reményekkel odaindult szegény, szerencsétlen magyar munkásokat, hogy koldusnál is koldusabb, reményvesztetten és kegyetlenül megcsalódva térjenek vissza.

Az amerikai és angol lapok már napokkal ezelőtt megírták, hogy az amerikai gyárak ezerszámra bocsátják el munkásaikat, egyrészt az Amerikába is kiűztött pénzváltás, más részt és főleg pedig az amerikai kormány és a trösztök közt dúló háborúság miatt.

Az amerikai gyárak első sorban az idegen munkásokat bocsátják el, míg az amerikai benszült munkásokat, ha csak lehet, megtartják. Az idegen munkások egyáltalán nem is tudnak munkát kapni és a magyar, olasz s lengyel munkások valósággal menekülnek az Egyesült Államok területéről.

Hogy az újságok ezen hirei mennyire igazak voltak, szomoruan igazolja az a távirat, amelyet a földmívelésügyi miniszter tegnap este küldött Debrecen város törvényhatósági munkásközvetítő hivatalához.

A távirat a következőkép szól:

Törvényhatósági munkásközvetítőnek Debrecen.

Amerikából 25-én több száz munkás érkezik haza. Ha működése területén munkásokra valamely munkaadónak szüksége van, a bérfeltételek közlésével az illető munkaadó közvetlenül értesítse arról *Lekky István*, miniszteri osztálytanácsost. Fiume, Európa szállodában.

A debreceni törvényhatósági munkásközvetítő hivatal vezetője, *Király Gyula* tanácsnok felhívja

a munkásokat alkalmaztatni óhajtó munkaadókat, hogy esetleges felvilágosításokért, vagy a visszavándorolt munkások közvetítése végett forduljanak hozzá (Városháza első emelet).

Kormányunkat őszinte elismerés illeti azért a gondoskodásáért, amelyet a magyar munkásokkal szemben tanúsít akkor, amidőn Fiumében külön osztályt állít fel a visszavándorló munkások elhelyezése céljából.

Fényesen dokumentálja ez a tény a kormánynak a munkásközvetítővel szemben tanúsított jóindulatát és szeretetét.

Mulatságok.

Alföldiek tánvizsgálja. Alföldy Károly és László városunk kiváló táncantói november hó 30-án az Arany Bika-szálloda disztermében Magyar Testvérek zenekarának közreműködésével tánvizsgát tartanak, melyen a tanítványaik előmenetelét mutatják be. A tánvizsga este hét órakor kezdődik és sorrendje a következő: I. rész. Kezdeteste hét órakor. A vizsga ünnepélyes megnyitása. Polonaise. — Kezdők I. és II. osztály. a) A helyes testtartás és szabályos mozgás elérésére szolgáló gyakorlatok. — b) Menőlépés és a legegyszerűbb tánclépések különböző ütemek szerinti beosztása, átváltoztatása táncalakzatokra; boston lépések, stb. c) A magyar tánc alaplépései. Menuette. I. osztály. Kacsuca. (Spanyol tánc) Lejti: Szene Emma I. osztály. Legyező-tánc (japán jelmezben). Szerkesztette és tanította Alföldy Károly. Táncolja hat növendék. Landler. (Steieris.) Lejti: Györfly Giza és Szene Gyuri I. oszt. Tennis. (Sporttánc.) Szerkesztette és tanította: Alföldy László. Táncolja: nyole növendék. Magyar Solo. Lejti: Sinka Mártha és Benedek Sándor I. oszt. Körny Magyar. II. osztály. Amerikaner valzerrel és Boston mindnyájan. Palotás. (Magyar salontánc.) Szerkesztette: Alföldy László. III. oszt. (Haladók.) Négyes (vizsgai) és csárdás. Mindnyája. II. rész. Kezdeteste 9 órakor. Táncrend szerint.

Nincs, nincs, nincs pénz!

Még József főhercegnek se adnak.

(Saját tudósítónktól.) Felebarátaim, kiknek váltóit visszautasították a bankok, vizsgatoldjatok. Ti is, kiket a szövetkezetek árvereztetnek. Sőt ti is, akik a novemberi fertályt nem fizettétek ki.

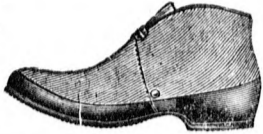
Vigasztalódjatok meg, ha elolvassátok ezt a hírt:

— A gyulavidéki h. é. vasut r. t. f. hó 12-én tartott igazgatósági ülésében elhatározta, hogy József kir. herceg és Almassy Dénes gróf uradalmainak felajánlott jótállása mellett 140 000 korona összegű folyó hitel veszi igénybe gyarapodott kocsi-parkjának törlesztésére.

— A részvénytársaság az összeget az odaváló pénzügyezeteknél akarta felvenni, de azok a jó kezesek dacára sem állhattak a vasut-társaság rendelkezésére.

Tehát még a József főherceg neve se „jól”

Valódi orosz sár-
cipők hölgyek és
urak részére
csakis **Békés La-
josnál** kaphatók.

Leányszöktetés lopással.

Tolvaj szerelmes pár.

Szökés párosan ...

nov. 22.

(Saját tudósítónktól.) Vámos Sándor mártonfalvai legény nem valami lovagias ember és a kellemest a hasznossal nagy előszeretettel egyesíti. E jeles férfi például a leányszöktetést könnyen összeegyeztethetőnek tartja a lopással, amit mutat a következő eset is:

Kovács József mártonfalvai gazdálkodónak tegnapelőtt éjjel eltűnt Mariska nevű tizenhétéves leánya és vele együtt rengeteg holmi tűnt el a lakásból, melyet a gazda reggel legnagyobb meglepetésére a legteljesebb összeviszásgában talált. Nagyon sok ágy- és ruhanemű tűnt el, pár száz korona értékben, de ezenkívül is a tettesek elvittek minden könnyen emelhető tárgyat.

A súlyosan károsult gazda azonnal feljelentést tett a csendőrségen. A nyomozó csendőrök eleinte azt hitték, hogy a vakmerő lopást kőbor cigánvok követték el, de aztán csakhamar rájöttek, hogy a szerelme játszik a dologban.

Kovács József leánya ugyanis szerelmi viszonyt folytatott Vámos Sándorral. Az apja nem jó szemmel nézte a viszonyt s megtiltotta a legénynek, hogy találkozzék leányával.

Ezt a zord apai kijelentést nagyon szívkre vették a fiatalok és elhatározták, hogy szép kettesben bucsut intenek a szigorú apának. A szökést a tegnapelőtti éjszakára tervezték. Hanem a szerelmes szívű legény olyan állapotban volt, hogy nagyon nélkül nem sokat ér a szerelme és rábirta kedvesét, hogy amit lehet lopjanak el az öregtől.

A tervezést tett követte. Fogadtak egy szekereket, a szekerre felpakoltak minden elvihető holmit és azzal nekihajtották a sötét éjszakának.

De Nyiracsádon az a kellemetlenség érte őket, hogy a csendőrök elfogták és szuronyok között kísérték vissza. Lopás miatt mindkettő ellen megindította az eljárást a debreceni ügyészség.

**LEGSZEBB KALAPOK
FEKETENEL**

Börkeztyü

Hazai gyártmány. — Legkitünőbb minőség. — Női és férfi. — Minden kivételben óriási választék érkezett.

Györfi Sándor

keztyü, kötszer, férfi-divat és pipere áru üzletében, DEBRECZEN, Simonfi-utca. (Bérpalota.)

Hirek.

A „Debreczen” szerkesztősége és kiadó-hivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok ... lépcső-folyosóján. Telefon 412 ...

Merénylet a kávé ellen

A pincemester bosszúja.

november 23.

(Saját tudósítónktól.) Furesán értelmezheti az eladó és árusító között megkívánható előékenységet Batiz Márton pincemester, ki tegnap egy adásvélteli bor-üzlet lebonyolításánál a vevőt pillanatnyi fölindulásában súlyosan megsebesítette.

Ugy történt a dolog, hogy Lévai Izsó, a Rákóczi-kávéház tulajdonosa egyik debreceni borkereskedőtől néhány hordó bort vásárolt. A bor azonban nem felelt meg a kívánalmaknak és Lévai Izsó rendelkezésére bocsátotta a vásárolt borokat a kereskedőnek, ki tegnap Batiz Márton pincemestert néhány munkással elküldte Lévaihoz, hogy a hordókat szállítsa vissza.

Miközben a munkások a hordók elszállításával toglalkoztak, Batiz Márton hevesen öszeszólalkozott a kávéssal, ki erős kritikában részesítette a bor minőségét, sőt azt állította, hogy a hordókban a bor erősen megvan kereszelve.

Ezen annyira feldühödött Batiz Márton, hogy egy üveget a kávé arcába vágott. Az üveg súlyosan megsebesítette a kávést, ki feljelentést tett a rendőrségen a harcias pincemester ellen.

A hajduvármegyei függetlenségi párt választmányi ülése. A hajduvármegyei függ. és 48-as párt nagy választmánya november hó 25-én délután az Angol királynő éttermében választmányi ülést tart, melyre most bocsátották ki Veszprémy István pártelnök a meghívót. A választmány az alábbi fontos ügyeket fogja tárgyalni:

Közgyűlés idejének és tárgyszorozatának megállapítása.

Jelentés a zászlóra történt adományokról, a zászló készítéséről és a felavatás idejéről s rendjéről.

Pénztárnok jelentése a tagdíj befizetésekről és a pénztár állásáról.

Jelentés a megyebizottsági tagválasztásokról.

Megegyezési és egyéb bizottsági tagok jelölése.

Jelentés az aláírási iver kibocsátásáról, új tagok gyűjtése iránti intézkedések.

A közelgő vármegyei tisztújítás megbeszélése.

Állatorvos választás Szoboszlón. Hajdusoboszlón új állatorvosi állást rendezésére a város, amelynek betöltésére pályázatot hirdetett. A pályázatra nyolc kérvény érkezett be. A választás e hó 28-án fog végbemenni.

A katonarvosok címének megváltoztatása. Katonai körökben azt beszéltek, hogy a hadügyminisztériumban tanácskozások folynak a katonarvosoknak a sorhadbeliekhez való viszonyának megváltoztatása céljából. A tervezett újítás első sorban a katonarvosok címének megváltoztatására irányul. A jövőben ugyanis nem lenne pél-

dál ezredorvos, törzsorvos stb., hanem amint Franciaországban és Angliában is van: századosorvos, őrnagyorvos és így tovább. Ennek következményeképpen a katonarvosokat is ugyanolyan tisztelgés fogja megilletni, mint a többi tisztet. Ezeket az újításokat valószínűleg már legközelebb nyilvánosságra hozzák és életbe is léptetik.

Sok a honvédtiszt! Nemrég az a hír terjedt el országszerte, hogy egy a pécsi, mint a nagyváradi honvéd-hadapród iskolát fokozatosan megszüntetik, mert a honvédségnél sok a tiszt. Mint megbízható forrásból értesülünk, a hír nem mindenben felel meg a valóságnak. Tény az, hogy a tulságos tisztiprodukciónak csökkenteni akarják, de a hadapród-iskolák megszüntetéséről egyelőre szó sincsen. A tisztis létszám redukálása a következő módon történik: Az önkéntesek közül tartalékos tisztakat aktiválni nem fognak. A hadapród-iskolák létszámát pedig csökkenteni fogják oly módon, hogy csak minden második évben vesznek föl az első évfolyamra növendékeket. Így természetesen csak minden második évben lesz negyedik évfolyam is. Eszerint a hadapród-iskolában évenként összesen kétszáz új tisztet képeznek ki az eddigi négyszáz helyett.

Mulatságrendező bizottsági ülés. A jótékony négyzet vigalmi bizottsága nov. 24-én, azaz vasárnap délelőtt 11 órakor a nőipariskolában ülést tart. Ott lesz bemutatva a január 11-én tartandó fényes mulatság most már kész terve és a t. tagok teendőinek kiosztása. A vigalmi bizottság t. tagjainak teljes számban való megjelenését tisztelettel kéri Fráter Erzsébet a bizottság elnöke.

Az adóhivatalok fizetik a jegyzőket. A „Belügyi Közlöny” legújabb száma a községi jegyzőkre nézve nagyfontosságú belügyminiszteri körrendeletet közöl. A jegyzők régi vágyódása megy teljesülés elé e rendelettel, amellyel Andrássy Gyula gróf belügyminiszter aziránt intézkedik, hogy a községi jegyzők fizetésüket nem a községtől közvetlenül, hanem az állampénztártól, községük adóhivatalából vehessék fel. A község a megyénél lévő állampénztárba küldi be a jegyzők és segédjegyzők fizetésére szükséges összegeket s a jegyzők ezután pontosan hozzá fognak jutni megszolgált illetményeikhez, mert ha a községek a megfelelő összeg beküldésével késedelmeskednének is, a megyéknél létesítendő jegyzői fizetési alap a rendelkezésére álló más megyei alapokból kölcsön veszi a szükséges összeget. A belügyminiszter valamennyi vármegyei törvényhatóságokhoz e tárgyban körlevelet intézett.

A vasutas halála. A rémes püspökladányi vasuti szerencsétlenség ügyében tegnap jelentést tettek az ügyészségnek, mely a szerencsétlenül járt gépkisérő, Besenyei József hullájának felboccolását, azonkívül pedig helyszíni szemle megtartását rendelte el. Az ügyben a vizsgálatot közelebről a püspökladányi járásbíró vezeti, de még nem lehetett megállapítani, hogy kit terhel felelősség a nagy szerencsétlenségért.

A tisztességtelen verseny. Mint megírtuk, a kereskedelemügyi kormány a tisztességtelen verseny korlátozása végett új törvényjavaslatot dolgozott ki s azt egy anketén tárgyalta is. Ezen az anketén leszűródött s kifejezésre jutott vélemények alapján a kereskedelemügyi minisztérium a régi javaslatot újból átdolgoztatta. Az új törvényjavaslat-tervezet ötven szakaszból áll s a gyökeres átdolgozás folytán lényegében is teljesen eltér a régi javaslattól. A lényegesen szigorított javaslatot a kereskedelemügyi kormány újból anketé elé viszi s így alapos

Saját készítményű szép és tartós cipők csakis

ELFENBEIN és KLEIN

Plac-utca 28. szám alatti (Főtőzsde mellett) cipő-üzletében szerezhetők be. Saját műhelyünkben készült megrendelések pontosan eszközöltetnek.

remény van arra, hogy a törvényjavaslat mielőbb a képviselőház asztalára is kerül.

— **Hétszeres tolvaj.** Jó fogást csinált hosszas nyomozás után Dobos rendőrbiztos. Egy többszörös tolvaj, rovott előéletű nőt tartóztatott le, ki az utóbbi hetek alatt hét rendbeli lopást követett el. Barna Erzsébetnek hívják a jeles nőszemélyt. Pár nappal ezelőtt Bakondi Mária és Bakondi Katka eselédleányok ruháit lopta el, de megelőzőleg Nagyváradon is vendégszerepelt. Összesen 7 lopást bizonyítottak rá, a lopott tárgyakat legnagyobb részt meg is találták a Simonffy-utca 37. szám alatt, hol ezeket a tolvaj leány elzálogosította. Barna Erzsébetet le tartóztaták, holnap átadják az ügyészségnek.

— **Szenné égett gyermek.** Tegnap számunkban megírtuk, hogy Nagy Zsófia Pesti-utca lakos 4 éves János nevű gyermeke halálra égett. A rendőrség megállapította, hogy a szülőt nagyfokú gondatlanság terheli. A kir. ügyészség a jelentés tette után elrendelte a hulla felboncolását, ami ma fog végbe menni a közkörházban.

— **Eltűnt boá.** Sz. M. B. urnó tegnap feljelentést tett a rendőrségen, hogy a vasúti állomástól bejövet 100 korona értékű perzián boáját ellopták, de nem lehetetlen az sem, hogy elveszett. Nyomozást indítottak. Ha esetleg valaki ilyen boát lett volna, vigye a bűnügyi osztályra, a károstartó jutalomban részesül.

— **Gyengélkedők,** a fejlődésben vagy tanuláskor visszamaradt gyermekek, vérszegények, bágyaúak és idegesek, kimerültek, könnyen hevülékenyek és fiatalon kimerült fel nőttek nagy eredménnyel használják erősítőül a dr. Hommel-fele Haematogent. Az étvágy megjön, a szellemi és testi erő gyorsan emelkedik és az idegrendszer erősödik. Kérje tehát mindenki kifejezetten a valódi dr. Hommel-fele Haematogent és ne vezesse magát félre az utazatoktól. — Kapható a gyógyszárakban.

— **Esküvő.** Lakos Lajos nagyváradai főlevéltárnok fia György e hó 24-én tartja esküvőjét Egressy Gizike urleánnyal, Kiszely Károly nyug. miniszteri tanácsos gyámleányával Szatmáron.

— **A magyar kir. államvasutak igazgatóságától nyert értesítés** szerint a Fiuméba rendelt áruk folyó hó 22-ikétől kezdve ismét akadálytalanul felvétetnek és továbbítottanak.

— **Vakmerő betörés Bösörményben.** Vakmerő betörés tartja igazgatóságban Hajduböszörmény lakosságát. Tegnapelőtt éjjel Farkas Albertnek a város belsejében lévő üzletét ismeretlen tettesek kirabolták. A rablók az épület falát kiásták és nagyobb összeg pénzt, szivart és palinkát elvittek.

— **Mulatós borbélyesség.** A napokban történt, hogy Kolozsvári Mihály hadházi-utcai borbély elküldötte segédjét a lakonyába borotváltni. A segéd el is ment egy csomó értékes borbély-eszközzel, de azóta sem tért vissza. A károsult mester sietett feljelentést tenni a rendőrségen, melynek részéről Bikfalvy rendőrbiztos nyomozott a dologban és megállapította, hogy a tolvaj segéd a lopás, illetve a sikkasztás napján egy külvárosi koresmában mulatott és ott — hajvágógépekkel fizetett. A tolvaj segéd egyébként Budapestre szökött a szeretőjéhez. Elfogatása iránt megtették az intézkedéseket.

— **Perczel Karola** tánctermében fel nőttek részére december 1-én kezdődik az esti kolonc. Beiratkozni lehet a tánciskolában Szent Anna-utca 22. és Antalfy József papirkereskedésében, Piac-utca 44.

— **Tegnap halottak.** Tegnap napon a helybeli anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: özv. Tóth Mihályné ev. ref. 74 éves, Nyiri Sándor ev.

ref. 12 éves, Bíró Mária ev. ref. 9 hónapos, Kovács József ev. ref. 63 éves, Busi István ev. ref. 60 éves.

— **Dr. Gálbory Sámuel,** bőr-bujakór és nemi betegségek szakorvosa (specialista) rendeli délelőtt 9—11-ig, délután 2—3-ig. Degenfeld-tér 3. sz.

— **Magyar, francia, hollandi liqueurök** kapható Mayer Jenő fűszer és csemege üzletében, a kistemplom mellett.

— **Színházhoz közel** kerestetik 2 eszinosan burorozott tiszta szoba külön bejáratú, lehetőleg földszint dec. 1-re. Esetleg előszobával. Cim a kiadóban.

— **Vízvezeték, világítás, fűtés** és esaternázások szerelését, szivattyúk, fürdők, vízvezeték fagymentesítését és javítását szakember és jóállással jutányos árak mellett készít Wilhelm és Weinberger. Hatvan-utca 4. sz.

— **Író- és dohányzó-készletek, körömápolási kellékek, finom zsebkések, ollók, borotvák és borotválkozó felszerelések, igen nagy választékban Mentze Henriknél Kossuth-u. 4.**

Izléses arany joujouk a legjutányosabb árban Halász Nándor

ékszerésznél

Debreczen, Piac-u. 24. sz.

„Üzérkedés diplomával“

Eliteit hírlapíró.

Esküdtszeki főtárgyalás.

— november 23.

A debreceni esküdtbíróház tegnap hozott ítéletet három napig tartó tárgyalás után Kalmár Jenő m.-szigeti hírlapíró ismeretes sajtóporében.

A tárgyalást délelőtt 9 órakor nyitotta meg dr. Szucs Miklós elnök.

Először dr. Thury Endre kir. ügyész mondta el a vádbeszédét és arra kérte az esküdtbírákat, hogy Kalmár Jenőt a btkv. 262 §-a alapján hatóság vagy törvény által alkotott testület tagja ellen elkövetett nyilvános becsületsértés vétségében mondják ki bűnösnek.

Ezután dr. Vajda József ügyvéd emelkedett szólásra. Másfél óráig tartó védbeszédében kelt Kalmár Jenő védelmére. Erős bírálat tárgyává tette Jakobinyi Péter tanár eljárását, miközben azt találta mondani, hogy Jakobinyi tanár eljárása „barbár” volt. Elnök: Figyelmeztetem védő urat, hogy az indokolatlanul sértő kifejezésektől tartózkodjék.

Dr. Vajda vádbeszédét folytatva bizonyította, hogy Kalmár Jenő hírlapíró a tanárok bosszúból utasították ki s hogy az ellene indított hajsza nem más, mint tanári bojkott volt.

Azután felsorolta a többi körülményeket, melyek szerinte a vádlott felmentését indokoltá teszik.

Kalmár Jenő intézett még rövid beszédet az esküdtkekhez, bizonyítva, hogy a rajta elkövetett sérelem tisztelesen nagyobb az állítólag tanárokon elkövetett sérelemnél és hogy amit tett, azt jogos magánérdekének a megóvásáért tette. Ha a lefolytatott tárgyaláson

szerzett bizonyítékok az esküdtkeket arról győzték meg, hogy nem bűnös, adjanak neki elégtételt, ha pedig úgy gondolják, hogy nem jogos magánérdekét védte meg, úgy ítéljék el, de nagy munkájában ezzel sem fogják meggátolni — mondotta.

Ezután az elnöki előadás következett, melynek végeztével az esküdtkeket ítélethezatalra vonultak vissza. Az elnök délután hirdette ki az esküdtkektől a vádlottat, mely Kalmár Jenőt csak a becsületsértés vétségében mondta ki bűnösnek. Ennek alapján a bíróság Kalmár Jenőt 100 korona fő és 40 korona mellék pénzbírságra ítélte.

Dr. Vajda az ítélet ellen semmisségi panaszt jelentett be, melyeket a törvényszék elfogadott.

Távirat és telefon.

A király a helyzetről.

Budapest, november 22. Andrássy Gyula gróf belügyminiszter ma a folyosón több képviselő előtt ismertette a király álláspontját a helyzetre vonatkozólag. A királynak álláspontja — mondta a belügyminiszter, — hogy ha a kormány megbukik, a parlamentnek is ki kell cserélődnie és így képviselőház feloszlata lenne, ami aztán újra végtelen bonyodalmakra vezetne.

Éltelt igaztó.

Budapest, november 22. Mint fővárosi tudósítónk jelenti, Mangra Vazul oláh igaztó a törvényszék 2 évi államfogházra ítelte államellenes igaztásért.

Justh nem lépett ki a pártkörből.

Budapest, november 22. Egykét lap a hírével szemből, — mintha Justh Gyula, a képviselőház elnöke kilépet volna a függetlenségi pártkörből, a félhivatalos Budapesti Tudósítót illetékes helyről felhatalmazták annak kijelentésére, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 22. A képviselőház mai ülése közben 11 órakor az összes magyar képviselő kivonult az ülésteremből, mivel a horvát képviselők kezdtek szónokolni. Szünet után Návay Lajos alelnök foglalta el az elnöki széket, aki több horvát képviselőt megvonta a szót, mert eltértek a tárgytól. Az ülés délután 3 órakor véget ért.

Képviselő és hírlapíró afferja.

Budapest, november 22. A képviselőházi ismeretes Szmrecsányi-Hocsák-féle affér ügyében ma ültek össze a két fél segédei. Szmrecsányi segédei azonban oly súlyos feltételekhez kötötték magukat, hogy azt Hocsák segédei nem fogadták el és így becsületbíróház elé viszik a dolgot.

Az egyszakaszos törvényjavaslat.

Budapest, november 22. A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután tárgyalta a kiegyezés életbeléptetését tartalmazó egyszakaszos törvényjavaslatot. A bizottság Kossuth Ferenc beszéde után elfogadta a törvényjavaslatot. Ugyancsak ma tárgyalta az egyszakaszos törvényjavaslatot a pénzügyi bizottság is, mely szintén egyhangulag elfogadta a törvényjavaslatot.

Moskovits József uriszabó divatterme angol és hazai szövetudonságok raktára. A legelegánsabb uri ruha különlegességek elsőrendű szabóműhelye Piac-u. 46., az udvarban.

FAZEKAS IMRE

Villamos, villágítás és erőátviteli vállalat, az egyesült villamossági r. t. képviselője **Kossuth-utca 50. sz.**

Elvállal a villamos szakmába vágó mindennemű munkát, u. m. üzletek, magán lakások világítási és szellőztető. Telefonok, szoba-sürgönyök stb. szakszerű berendezését. Malmok, gyárak önálló üzemü berendezését, bővítését és gépek javítását. — Feltételek és költségvétés díjtalan.

Női és leány felöltők,

spencerek, figarók, bundaszin mértékszerű készítése Debreczenben egyedül csak

Méder Lajos

kizárólagos felöltő készítő divatteremben eszközölhetők Piac-utca 52. Megyeház mellett, Miklós- u. szemben.

Lóokrócok, Flanell, Plüs- és Utitakarók

nagy választékban

Olcsó szabott árak mellett kaphatók

Bosznai J. és Társai

szőnyegházában

Debreczen, Kossuth-u. 5.

Félix-Gyógyfürdő

téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb kénes hőforrása: Viz hő foka 50 celcius gyógyjavallat fürdő alakjában. — Csúsz (Reuma) és köszvény ellen. Női betegségek: — idült — méh és petefészek gyuladások, méh hurut és medence, beli, sejt, szövetlob és izmák megbetegedéseknél. Ivó gyógyvíz alakjában, idült gyomorbetegségeknél, makacs, székrekedésnél, máj és epe hólyag betegségeinél, sárgaság és epeköveknek meglepő gyógyhatás. Pensió-rendszer: okt. 1-től május 1-ig. I-ső rendű napi ellátás, szoba fűtés, világítás és fürdés: naponként 7 korona. Prospektust küld az igazgatóság.

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉNSAV-MŰVEK

ujjonnan berendezve kartelen kívül szállítanak azonnal bármely mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

SZÉNSAVAT

a világhírű buziásfürdői szénsavforrásokból szikvizgyártáshoz vendéglősöknek és egyéb ipari célokra.

Legkiadósabb természetes szénsav!!

A budapest székesfővárosi vegyészeti s élelmiszer vizsgáló intézet 1907. évi 4614. sz. vegyelemezési bizonyítványának kivonata: „Szaga és íze: rendes. **SZÉNSAVTARTALMA: 99,57%**. A vizsgált foly. szénsav ezek után a közegészségügyi követelményeknek teljesen megfelel és magas szénsavtartalma alapján igen jónak minősíthető.”

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-Buziásfürdői szénsav művek és ásványvizek szétküldési telepe Buziásfürdőn. Sürgőnycim: MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ — Interurban telefon 18. szám.

Bocskay-Grémet,

Hasznádjunk kizárólag

mely felülmúlja az összes ilyen gyártmányokat.

minden jobb fűszer- és dívatáru kereskedésben.

Kapható:

Nem talál sehol

KEZTYÜKBEN

oly választékot őszi és téli s érv kö tők, haskötők, kötszerek, valódi francia-, amerikai különlegességekben, mint

Schön Sándor

kesztyű, kötszer és orvosi műszertára DEBRECZEN, Piac-utca 12. szám. Stenczinger ház.

Dávidházy Kálmán és Társa

könyvkötészet, diszműkészítés és dobozgyár. Debreczen, Fűvészkert-utca 9. sz.

Nagyméretben kibővített könyvkötészetünk és diszműves műhelyünk mellett ajánjuk a mélyen tisztelt közönség figyelmébe legujjabban berendezett

dobozgyárunkat,

hol a kereskedők, gyárak részére szükséges áru dobozokon kívül czukrázati és gyógyszerészeti dobozok mindenféle kivitelben megrendelhetők és gyári árban gyorsan készíttetnek. A közönség számára gyakran szükséges csomagoló-dobozok egyenként is kaphatók.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Díja: 10 szóig 40 fillér, minden további szó 4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Levélbeli tudakozásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges levélbélyeg is beküldetik.

Első dus választéku előnyomdában legújabb női kézimunkák saját kötési harisnyák dus választékban Füstös Dezső női kézimunka és előnyomda üzlete Piac-utca 12. Harisnyafejlesztési vállalat.

Jómenetelű mosó és tisztító intézet eladó. Cim a kiadóban.

50—90%-os rendkívüli leszállítás Fűvészker-
utca 14. sz. alatt. Mielőtt karácsonyi vagy bár-
mily alálmi ajándékot vásárolna, el ne mulassa
felkeresni a Harmathy könyvkereskedését
Fűvészker-utca 14. Diszművek, regények, ifjúsági
könyvek, diszkótésű zsolttárok, Révész, Tompa,
Szász, Dobos, Hock imakönyvek, zeneművek,
szakácskönyvek: Emlék, képeslap és bélyegal-
bumok, finom magy., francia levélpapírok, családi
dobozok, képeslapok, olaj aquarel és vízfesték
dobozok, festővásznak, eszettek, asztali tentatartók,
zsebkések, zsebirónok, egészségi szivarkahüye-
lyek, hegedűfelszerelések, karácsonyfadíszek s
még sok fel nem sorolt ajándéktárgyak, dus vá-
lasztékban, most rendkívüli áreszállítással kap-
hatók. Könyvjegyzék ingyen.

Eladó ház. Csapó-u. Bővebb felvilágosi-
tás kapható Varga Lajos ügyvédnél Főter
52. szám.

Földvári L.

Debreceni Első Elektrotech-
nickai gyárja Kossuth-u. 1.
Gyárt és árusít mindenféle
elektrotechnikai cikkeket. Be-
rendez lakások, üzletek és üz-
letek és gyárak részére; Vil-
lamos világítást, erőátvitelt,
házi és magán
telefonokat, vil-
lamháritókat és
villamos csengő-
ket, ennek javi-
tását és évi jókarban tartását, legjutányosab-
ban eszközli. Saját motorerővel berendezett,
rézcsiszolás, nikkelezés és galvanizálás. Vil-
lamos zsbllámpák K 170-től. — Képes ár-
jegyzék ingyen.

Egy és féladag ebéd s vacsorára szóló
közös konyha szövetkezeti jog eladó. További
értesítést a kiadóhivatal ad.

Keresek tágas butorozott szobát parket-
tel, gáz vagy villanyvilágítással. Cim a ki-
adóban.

Teljes ellátást ad 1—2 fiatal embernek
intelligens izr. család. Cim a kiadóhivatalban.

Kerestetik 4—5 szobás lakás a piacon
vagy közelében május 1-re. Cim a kiadóhi-
vatalban.

Uj elektrotechnikai vállalata.

Világítás, házi és magán
telefonok, villanycsengők
berendezése és karban tar-
tása (évi bérlet mellett),
orvosi és fizikai műszerek
készítése és javítása, gáz,
benzin és elektromotorok
szerelése és javítása, leg-
jutányosabban és legna-
gyobb szakértelemmel csak
FÜLDÉS és VAJNER
elektrotechnikai vállalatánál Debreczen Piac-
utca 26. sz. alatt eszközölhetők saját nicke-
lező és galvanizáló-telep. Telefon szám 210.

**László Zsigmond
állatorvosi rendelő irodája**

nagy és kis állatok részére.

Foganatosít helyben és vidéken:

Állatvizsgálatokat, védő-
ojtásokat, heréléseket, tu-
berkulinozási eljárásokat,
állatbiztosításokat, állat-
állományok rendszeres
évi felügyeletét, kosmeti-
kai operatiókat.

Debrecen, Csapó-u. 30.

Telefon 558. szám.

**Villamos-világítási és erőátviteli
berendezések,**

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére,
legelőnyösebben és a legnagyobb szakérte-
lemmel

**a Ganz-féle Villamossági R. T.
debreceni építésvezetősége**

(Piac-utca 72. sz.) által készíttetnek.

Szakzerű felvilágosítással, tervezetekkel
és költségvetéssel bárkinek **díjtalanul** szolgál.
Világítótettek, csillárok és szerelvények dus váiasztóka.
Telefon szám: 568

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR

Menyasszonyi kelengye, vászon,
szőnyeg és divatruházába meg-
érkeztek az

őszi divat gyönyörű újdonságai,

ruhakelmék, flanellek, bársonyok
blous selymek, velezek. Valódi
persa szőnyegek — Linoleum.

Orlási raktár!

14—16 éves

kifutó fiuk havi fizetéssel fel-
vétetnek a kiadóhivatalban:
Arany János-utca 2-ik szám,
(Hungária kávéház).

Női ruhaszövetek,

az őszi- és téli időnyre, valamint fla-
nelek, barhetek, fekete- és szines sely-
mek, bársonyok, gyönyörű ruhadíszek

Francia P. D. jegyű fuzók,

Arefátyol, divatövek, gyöngy és bőr díszításkák.
Menyasszonyi selymek,
koszoruk és fátjolok

legolcsóbb szabott árban!

Szörme utánzat,

női kabátokra sima és préselt 120 cm.
széles barna- és fekete színekben mé-
tere 6 forintól 15 forntig. o o o o

Boák és muffok

órlási választékban.

Costümökre, színházi ka-
bátokra női posztók min-
den színben.

SZÖNYEGEK,

jutta, spárpa, hollandi, kiddermünster,
tapesztry, velour, futó- és szalon sző-
nyegek, minden nagyságban, torontáli sző-
nyegek, diván terítők, butor szövetek s creppek,
o o o o viaszkos vászon o o o o

a legolcsóbb szabott árban.

Ágy és asztalterítők,
szövet és csipke függönyök, stórok.

Kész fehérneműek

vászon, siffon és batiszt női ingek,
nadrágok, hálóköntösök és alszok-
nyák, sima- és himzett kész ágyhuzatok, se-
lyem lüster és cloth alszoknyák, kásmír és
o o selyem paplanok, matracok o o

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek és lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők és
divatszembkendők.

Alsó tricot ingek,

lábravalók, ujjasok, téli kendők. him-
alaja haraszt és plüsch minőségekben.
o o Férfi ruha-szövetek. o o

magyar- és angol gyártmány, — hozzávaló
bélés áruk. Harisnyák, keztük, nők, férfiak
és gyermekek részére állandó nagy választé-
tkban,

legolcsóbb szabott árban.

Szabó Lajos Fiai

divat, vászon, és szőnyegraktára
DEBRECZEN, Rózsa-utca 1. sz.
Alapított 1842. évben.